22.11.2021

Maa- ja metsätalousministeriön kirjallinen lausunto

E 120/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomia: Ilmastoa koskeva delegoitu säädös

Maa- ja metsätalousministeriö tukee komission kestävän rahoituksen strategian tavoitteita ja suhtautuu myönteisesti siihen, että strategiassa painotetaan ilmaston lisäksi myös muita kestävyyden osa-alueita. Koska strategian tavoitteita voidaan toteuttaa monella eri tavalla, maa- ja metsätalousministeriö muodostaa kuhunkin säädösehdotukseen kantansa, kun lopullinen sisältö ja yksityiskohdat ovat tiedossa. Tällä kertaa kyseessä on ilmastotoimia koskeva delegoitu säädös. Delegoitu säädös tarkoittaa, että säädösvalta on kyseisessä asiassa siirretty komissiolle, eli komission annettua säädöksen jäsenmaat voivat vain ilmoittaa mahdollisen vastalauseensa. Siksi jäsenmaiden on tehtävä tahtotilansa selväksi ennen kuin komissio antaa säädöksen. Delegoidulla säädöksellä ei voi muuttaa lainsäädännön, tässä tapauksessa ns. taksonomia-asetuksen (EU 2020/852), keskeisiä osia. Delegoidun säädöksen vastustamisperusteena pitäisi yleensä olla se, että säädös ei ole perusasetuksen mukainen tai komissio on sitä tehdessään ylittänyt delegoidun toimivaltansa.

Maa- ja metsätalousministeriö muistuttaa taksonomia-asetuksessa määritellyn, että taloudellisen toiminnan, jonka voidaan katsoa edistävän ilmastonmuutoksen hillintää koskevaa ympäristötavoitetta, olisi autettava välttämään tai vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä tai tehostettava kasvihuonekaasujen poistumia. Lisäksi taksonomia-asetuksen mukaan teknisten arviokriteereiden tulisi olla helppokäyttöisiä, ymmärrettäviä ja yksitulkintaisia. Taloudellisen toiminnan olisi oltava yhteneväinen Pariisin sopimuksen pitkän aikavälin lämpötilatavoitteen kanssa. Lisäksi säädetään, että edellä mainittua tavoiteltaessa ei saa aiheuttaa merkittävää haittaa muille viidelle asetuksessa määritellylle ympäristötavoitteelle.

Lisäksi taksonomia-asetuksessa erikseen mainitaan, että asetusta metsien kestävän hoidon ja käytön osalta tulkittaessa olisi huomioitava yleiseurooppalaisen metsäministeriprosessin puitteissa sovitut päätöslauselmat sekä EU:n puutavara-asetus, LULUCF-asetus, uusiutuvan energian direktiivi sekä vuoden 2013 metsästrategia, ts. olemassa olevat, vakiintuneet työkalut.

Valtioneuvoston teknisiä arviointikriteerejä käsittelevässä eduskuntakirjeessä (E 85/2020 vp) linjataan, että:

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että teknisissä arviointikriteereissä noudatetaan tarkoin niitä määrittävän taksonomia-asetuksen säännöksiä niin teknisten arviointikriteerien kuin merkittävän haitan aiheuttamisen osalta.

Samaisessa eduskuntakirjeessä linjataan metsien osalta, että:

Arviointikriteereiden tulee varmistaa, että niiden täyttyessä metsien hiilinielu kasvaa ja luonnon monimuotoisuus ei ainakaan heikkene. Teknisten arviointikriteerien tulisi nojautua paremmin jo olemassa oleviin EU-kehikkoihin. Kriteerien täyttyessä myös kansallisen tason tarkastelun tulisi olla mahdollinen. Lisäksi metsien ja metsätalouden osalta teknisissä arviointikriteereissä tulisi käyttää olemassa olevia ja merkitykseltään selkeitä käsitteitä ja vaatimuksia.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että käsittelyssä oleva komission delegoitu säädös ei ole taksonomia-asetuksen mukainen, eikä myöskään vastaa Suomen linjauksia asiasta. Nykymuodossa delegoitu säädös ei huomioi metsäsektorin omia kestävyyskriteereitä ja -indikaattoreita, jolloin taksonomia ei mahdollista kestävän metsäsektorin profiloitumista kestävänä rahoituskohteena. Tämä heikentäisi sektoria suhteessa niihin sektoreihin, jotka eivät jatkuvasti toiminnassaan joudu osoittamaan

kestävyyttään. Taksonomialla voi myös olla ennalta arvaamattomia heijastevaikutuksia muuhun EU-säätelyyn. Siksi maa- ja metsätalousministeriö kannattaa E-kirjeessä esitettyä toimintalinjaa, eli delegoidun säädöksen hyväksymisen vastustusta.

Maa- ja metsätalousministeriö tukee valtioneuvoston selvityksessä esitettyjä, metsätaloutta koskevia kantoja, ja delegoidun säädöksen sisältö metsien osalta on hyvin kuvattu. Erikseen olisi kuitenkin voitu vielä mainita, että delegoidun säädöksen sisältämä ei *merkittävää haittaa* -kriteeristö ei vastaa taksonomia-asetuksen kirjauksia, vaan menee vaatimuksissaan asetuksessa esitettyä pidemmälle.

Lopuksi maa- ja metsätalousministeriö muistuttaa, että neljää jälkimmäistä ympäristötavoitetta ja niitä edistävien toimintojen kriteerejä koskeva delegoitu säädös on parhaillaan komission valmistelussa. Tehokkaan vaikuttamisen varmistamiseksi tulisi sitä koskevista Suomen ennakkokannoista sopia pikaisesti.